

Sygn. akt VI Ka 425/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w VI Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Tomasz Skowron (spr.)

Sędziowie SO Waldemar Masłowski

SO Andrzej Wieja

Protokolant Anna Potaczek

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Lesława Kwapiszewskiego

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2013 r.

sprawy **P. D.**

oskarżonego z art. 190 § 1 kk

z powodu apelacji, wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sąd Rejonowy w Bolesławcu

z dnia 24 maja 2013 r. sygn. akt IIK 904/12

uchyla zaskarżony wyrok wobec oskarżonego P. D. i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Bolesławcu do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt VI Ka 425/13

UZASADNIENIE

P. D. został oskarżony o to, że:

w dniu 22 czerwca 2012 r. w I. gm. W. zagroził pozbawieniem życia M. W. przy czym groźby te wzbudziły u niej uzasadnioną obawę ich spełnienia, a nadto znieważył ją wulgarnymi słowami, tj. o czyn z art. 190 § 1 kk i art. 216 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk.

Sąd Rejonowy w Bolesławcu wyrokiem z dnia 24 maja 2013r. w sprawie sygn. akt II K 904/12:

I. uznał oskarżonego P. D. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, opisanego w części wstępnej wyroku, stanowiącego przestępstwo z art. 190 § 1 kk i art. 216 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i za to na podstawie art. 190 § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk wymierzył mu karę 4 miesięcy pozbawienia wolności,

II. na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 2 lat,

III. na podstawie art. 71 § 1 kk wymierzył oskarżonemu karę grzywny w ilości 70 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł,

IV. na podstawie art. 72 § 1 kk pkt 7a kk orzekł wobec oskarżonego zakaz zbliżania się do pokrzywdzonej M. W. na odległość 50 m oraz zakaz kontaktowania się z pokrzywdzoną M. W.,

V. na podstawie art. 624 § 1 kpk zwolnił oskarżonego w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych, w tym opłaty i kosztami sądowymi obciążył Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł obrońca oskarżonego P. D. zaskarżając orzeczenie Sądu I instancji w całości na jego korzyść.

Na podstawie art. 427 § 2 kpk i art. 438 pkt 2 i 3 kpk zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia poprzez nie ustalenie jakie konkretnie słowa wypowiedział oskarżony P. D. wobec M. W. i poprzestanie jedynie na przytoczeniu słów, jakie zdaniem Sądu krzyczeli do pokrzywdzonej P. D. i K. D. bez zindywidualizowania zachowania każdego z nich, w sytuacji gdy nie został sformułowany zarzut działania P. D. wspólnie i w porozumieniu z inną osobą, a P. D. stoi pod zarzutem dopuszczenia się konkretnie grożenia pozbawieniem życia, nie zaś popełnienia jakiegokolwiek przestępstwa na szkodę M. W.,

2. ujawnienie nowego dowodu w postaci zeznań świadka M. W. złożonych przed Sądem Rejonowym w Bolesławcu w dniu 27.02.2013r. w sprawie sygn. akt II K 1283/12 toczącej się równoległe wobec K. D., wobec którego sformułowano zarzut w akcie oskarżenia w sposób identyczny jak wobec P. D. w przedmiotowej sprawie, z których to zeznań wynika, iż świadek M. W. nie jest w stanie powtórzyć, który z nich, tj. P. D. i K. D. wypowiadał jakie słowa i nie jest w stanie określić, który z nich wypowiadał jakie groźby, w sytuacji gdy Sąd przyjął, iż P. D. groził M. W. nie popełnieniem bliżej nieokreślonego przestępstwa, a pozbawieniem życia,

3. obrazę przepisów procedury, a mianowicie art. 399 § 1 i 2 kpk poprzez nie uprzedzenie oskarżonego P. D. o możliwości zakwalifikowania czynu z innego przepisu, choć obowiązek ten jest obligatoryjny oraz nie pouczenie oskarżonego o możliwości wniesienia o zarządzenie przerwy celem przygotowania obrony, przedmiotowe uchylenie miało wpływ na treść wyroku, bowiem Sąd skazał oskarżonego za czyn nie objęty aktem oskarżenia i nie uprzedził o możliwości zmiany czynu, pozbawiając go możliwości realizacji prawa do obrony w tym zakresie,

4. obrazę przepisów procedury, a mianowicie art. 398 § 1 kpk przez nieuzyskanie przez Sąd zgody oskarżonego na rozpoznanie nowego oskarżenia na tej samej rozprawie, choć Prokurator na terminie rozprawy z dnia 04.03.2013r. złożył oświadczenie o objęciu ściganiem zniewagi skierowanej przez oskarżonego P. D., o której dopuszczenie się P. D. nie był wcześniej oskarżony, przedmiotowe uchylenie miało wpływ na treść wyroku, bowiem oskarżony został pozbawiony możliwości realizowania prawa do obrony,

5. obrazę prawa procesowego, a mianowicie art. 182 § 3 kpk przez nie pouczenie świadka K. D. o przysługującym mu stosownie do wymienionego przepisu prawie odmowy do składania zeznań, w sytuacji gdy w innej toczącej się sprawie, a mianowicie przed Sądem Rejonowym w Bolesławcu Wydział II Karny sygn. akt II K 1283/12 jest on oskarżony o ten sam czyn co P. D..

Stawiając powyższy zarzut obrońca oskarżonego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Bolesławcu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacji obrońcy oskarżonego P. D. nie można odmówić słuszności. Jej wywiedzenie doprowadziło – zgodnie z wnioskiem skarżącego – do uchylenia wyroku Sądu I instancji i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Rację ma zatem autor apelacji, gdy poddaje krytyce sposób procedowania Sądu meriti, upatrując w nim naruszenie przepisów proceduralnych, które miało wpływ na treść orzeczenia w rozumieniu art. 438 pkt 2 k.p.k.

Zważyć trzeba, iż na rozprawie głównej w dniu 4 marca 2013 roku oskarżyciel publiczny, mając na uwadze treść art. 60 k.p.k., złożył do protokołu ustne oświadczenie, w którym – nie wychodząc poza ramy oskarżenia – rozszerzył oskarżenie o czyn kwalifikowany z art. 216 § 1 k.k., jakiego miał się dopuścić P. D. (k.121). Zgodnie z dyspozycją art. 398 § 1 k.p.k., warunkiem skutecznego rozszerzenia oskarżenia, tj. doprowadzenia do tego, że sąd rozpozna nowe oskarżenie łącznie ze starym, jest in concreto zgoda oskarżonego, z uwagi na powstałą konieczność obrony przed nowym, „niespodziewanym” zarzutem i przygotowaniem do niej. Taki wymóg stanowi gwarancję dla realizacji prawa do obrony (art. 6 k.p.k.). Oświadczenie oskarżonego w tym zakresie, a więc, że zgadza się na rozpoznanie nowego czynu, musi być wyraźne i bezwarunkowe – nie można przyjąć, że milczenie (*tacticus consensus*) oznacza jej wyrażenie. Co więcej, tego rodzaju oświadczenie może złożyć wyłącznie sam oskarżony, na co wprost wskazuje ustawodawca w treści przepisu art. 398 § 1 k.p.k. („za zgodą oskarżonego”), a co wyklucza możliwość złożenia takiego oświadczenia przez obrońcę (takowe nie wywołuje skutków prawnych). Oczywistym jest, iż zgoda ma dotyczyć natychmiastowego rozpoznania zarzutu na rozprawie, na której doszło do rozszerzenia oskarżenia o nowy czyn. Tego, obligatoryjnego wymogu nie dopełnił Sąd I instancji, nie zwracając się w ogóle do oskarżonego P. D. o wyrażenie stanowiska i złożenia przezeń oświadczenia, co do rozpoznania nowego oskarżenia na toczącej się wówczas rozprawie, co wprost i wyraźnie wynika z treści protokołu (k.120-121v).

Nie można również odmówić racji obrońcy oskarżonego, gdy wskazuje na naruszenie przez Sąd orzekający dyspozycji art. 182 § 3 k.p.k. Podnieść trzeba, iż w toku postępowania dowodowego, Sąd Rejonowy przesłuchał w charakterze świadka K. D.. Przed przystąpieniem do wskazanej czynności dowodowej, Sąd *meriti* pouczył świadka li tylko o treści art. 233 § 1 k.k. (k.120v). Tymczasem mając na uwadze, iż K. D. w innym toczącym się postępowaniu (II K 1283/12) został oskarżony o ten sam czyn, co P. D. (kierowanie w dniu 22 czerwca 2012 roku w I. gróźb pozbawienia życia wobec M. W.), a nadto, gdy dokona się lektury pisemnych motywów wyroku i ustaleń faktycznych, jakie poczynił Sąd I instancji wskazujących na współudział K. D. we wskazanym wyżej czynie (*vide*: strona 1 uzasadnienia wyroku), nie może budzić wątpliwości, iż przysługiwały mu uprawnienia wynikające z treści art. 182 § 3 k.p.k., który to przepis daje prawo do odmowy złożenia zeznań świadkowi (podmiotowe prawo świadka mające służyć ochronie jego interesu procesowego), który w innej toczącej się sprawie jest oskarżony o popełnienie przestępstwa (współudział) objętego postępowaniem w sprawie, w której ma złożyć zeznania. Istotą art. 182 § 3 k.p.k., jest więc zapobieżenie sytuacji, w której oskarżony, na skutek zmiany swojej sytuacji procesowej byłby w istocie zmuszony zeznawać przeciwko sobie (i to pod groźbą odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych zeznań, o czym *de facto* Sąd pouczył (jedynie) K. D.). Wadliwość procedowania Sądu Rejonowego w tej materii skutkowałą złożeniem zeznań przez K. D., których treść stanowiła w istocie kanwę dla dokonanych ustaleń faktycznych, w sytuacji, gdy nie można wykluczyć, iż gdyby ów świadek został prawidłowo pouczony o treści art. 182 § 3 k.p.k., skorzystałby z uprawnienia z niego wynikających i odmówił złożenia zeznań.

W powyższej sytuacji, wskazana obraza przepisów prawa procesowego, a to art. 398 § 1 k.p.k. i art. 182 § 3 k.p.k. miała niewątpliwie wpływ na treść rozstrzygnięcia (art. 438 pkt 2 k.p.k.), co skutkowało koniecznością uchylecia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania właściwemu Sądowi I instancji.

Zważywszy na treść wydanego przez Sąd Odwoławczy orzeczenia, odnoszenie się do pozostałych zarzutów apelacji obrońcy oskarżonego pozostaje zbędne i bezprzedmiotowe (art. 436 k.p.k.).

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy dotyczącej oskarżonego P. D. Sąd Rejonowy w Bolesławcu, mając na uwadze rozważania dokonane w niniejszym uzasadnieniu ponownie przeprowadzi, w sposób zgodny z zasadami procedury karnej, przewód sądowy. W dalszej kolejności wyrokując w sprawie Sąd *meriti* zgromadzony materiał dowodowy podda swobodnej i wszechstronnej analizie bacząc, aby nie naruszyć jej granic wynikających z art. 7 k.p.k. Przyjęte zaś stanowisko Sąd I instancji winien – o ile zajdzie taka potrzeba – przekonująco uzasadnić w sposób wymagany przepisem art. 424 k.p.k., odnosząc się w uzasadnieniu również do okoliczności podniesionych w apelacji obrońcy oskarżonego.

Wyk. J.K.